

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 05/12/23

Teitl: Gwaharddiad ar werthu a chyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro yng Nghymru yn dod yn gyfraith

Pwrpas yr adroddiad:

1. Rhoi gwybod i'r Cabinet am ddeddfwriaeth newydd sy'n gwahardd gwerthu a chyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro yng Nghymru.
2. I hysbysu'r Cabinet o'r bwriad (trwy'r Cyngor) i ddiwygio'r Cyfansoddiad i ddirprwyo swyddogaeth yr orfodaeth o fewn y Ddeddf Amddiffyn yr Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru) 2023 i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd er mwyn i staff diogelu'r cyhoedd gael yr awdurdod i orfodi'r Ddeddf.

Er: Gwybodaeth

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:

Y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet ar gyfer Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

Cefndir

Mae plastig yn cymryd cannoedd o flynyddoedd i dorri i lawr ac yn achosi difrod i'n cefnforoedd, ein hafonydd a'n tir. Mae llygredd plastig hefyd yn achosi allyriadau nwyon tŷ gwydr oherwydd y ffordd caiff ei weithgynhyrchu a'i waredu.

Pan ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar y gwaharddiad yn 2020, nododd fod tua 226 miliwn o unedau o gyllyll a ffyrac plastig yn cael eu gwerthu bob blwyddyn yng Nghymru, ynghyd â 173 miliwn o wellt plastig, 5.7 miliwn o drowyr plastig, 26 miliwn o gwpanau polystyren, 30 miliwn o ffyn cotwm plastig ac 1 miliwn o ffyn plastig ar gyfer balwnau.

Y Sefyllfa Bresennol

Mae Deddf Diogelu'r Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru) 2023 ("y Ddeddf") yn cyflwyno Cam 1 o'r gwaharddiad ar fusnesau a sefydliadau yng Nghymru i werthu neu gyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro i ddefnyddwyr – a daeth i rym ar 30 Hydref 2023.

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn drosedd i fusnesau a sefydliadau gyflenwi'r cynhyrchion canlynol:

- Platiau plastig untro
- Cytleri plastig untro – fel cylllyll, ffyrac a llwyau
- Trowyr plastig untro ar gyfer diodydd
- Cwpanau wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren

- Cynwysyddion cludfwyd wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren
- Ffyn plastig ar gyfer balwnau
- Ffyn cotwm plastig untro
- Gwellt yfed plastig untro – ar wahân i bobl sydd eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol

Bydd y gwaharddiad yn effeithio ar fanwerthwyr, gwerthwyr bwyd, siopau cludfwyd a'r diwydiant lletygarwch a bydd yn berthnasol i gyflenwadau dros y cownter ac ar-lein. Fodd bynnag, mae nifer o eithriadau, er enghraifft caniateir i fferyllfeydd barhau i ddarparu gwellt plastig mewn achosion lle mae unigolion eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol. Bydd eithriadau eraill yn gweld ffyn cotwm â choesau plastig yn dal i gael eu defnyddio mewn lleoliadau gofal iechyd a chaniateir cyflenwi llwyau plastig gyda meddyginiaethau hylifol er mwyn mesur dos.

Bydd gwaharddiadau Cam 2 yn dod i rym erbyn Ebrill 2026. Bydd hyn yn effeithio ar gyflenwad y cynhyrchion canlynol:

- Bagiau siopa plastig untro
- Caeadau polystyren ar gyfer diodydd a chynwysyddion bwyd
- Cynhyrchion wedi'u gwneud o fath o blastig a elwir yn blastig oco-so-ddiraddadwy

Rhagwelir, fel yn achos cyflwyno'r tâl am fapiau siopa untro rai blynyddoedd yn ôl, y bydd y gyfraith newydd yn ymwreiddio'n ddiraffferth, gyda chydymffurfiaeth lawn yn cael ei chyflawni.

O ganlyniad i waharddiadau tebyg a gyflwynwyd eisoes mewn manau eraill yn y DU (yr Alban yn 2022 a Lloegr ar 1 Hydref 2023), rhagwelir y bydd y busnesau mawr hynny sy'n masnachu ar draws y gwahanol weinyddiaethau eisoes wedi cyflwyno'r newidiadau angenrheidiol. Yn ddiweddarach, pe bai angen cymryd camau gorfodi yn achos unrhyw ddiffyg cydymffurfio parhaus, yna mae'r Ddeddf yn darparu nifer o opsiynau gorfodi sy'n cynnwys sancsiynau sifil yn ogystal ag erlyniad.

Mae'r Ddeddf hefyd wedi cyflwyno pwerau gorfodi newydd i awdurdodau lleol er mwyn gorfodi'r ddeddfwriaeth newydd yn effeithiol. Dim ond swyddogion a benodir gan awdurdodau lleol yng Nghymru all arfer y pwerau gorfodi sydd wedi'u cynnwys yn y Ddeddf i orfodi'r gwaharddiad ar gynhyrchion plastig untro.

Felly, mae swyddogion Diogelu'r Cyhoedd, sef swyddogion Iechyd yr Amgylchedd, Safonau Masnach a Thrywydded, angen awdurdodiad o dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru) 2023 ac unrhyw reoliadau cysylltiedig i gyflawni'r swyddogaeth hon ar ran Cyngor Sir Ceredigion. Er mwyn i hyn ddigwydd bydd angen i'r Cyngor ddirprwyo'r swyddogaeth hon i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd.

Bydd swyddogion Diogelu'r Cyhoedd y Cyngor yn parhau i weithio gyda busnesau lleol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion newydd, gan gynnig cyngor a'u cyfeirio at ffynonellau gwybodaeth. Bydd hyn yn cael ei gyflawni'n bennaf trwy'r cyfundrefnau arolygu presennol. Fodd bynnag, os bydd angen, bydd y cyngor yn cymryd camau gorfodi yn erbyn y rhai sy'n mynd ati'n fwriadol i beidio â chydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam

Nid oes angen Aseiad Effaith Integredig gan ei bod yn ddeddf gan Lywodraeth Cymru ac mae dyletswyddau wedi'u gosod ar y Cyngor.

Crynodeb o'r Aseiad Effaith Integredig: Amherthnasol

Argymhelliad / Argymhellion:

Bod Cabinet yn nodi cynnwys yr adroddiad.

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:

Amherthnasol

Trosolwg a Chraffu:

Gwnaeth y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach dderbyn adroddiad tebyg ar 22/11/23.

Fframwaith Polisi:

Diogelu'r amgylchedd

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

Creu cymunedau gofalgar ac iach

Creu cymunedau cynaliadwy a gwyrdd sydd wedi'u cysylltu'n dda â'i gilydd

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:

Nid oes unrhyw gyllid ychwanegol ar gael wrth Lywodraeth Cymru. Gobeithir y bydd lefelau cydymffurfiaeth yn uchel. Bydd yn rhaid i'r gwasanaeth dalu costau ychwanegol.

Goblygiadau cyfreithiol:

Mae'n bosib y bydd yna erlyniadau ychwanegol.

Goblygiadau staffio:

Dim

Goblygiadau eiddo / asedau:

Dim

Risg(iau):

Y risg yw na fydd cydymffurfiaeth dda a bod angen mwy o ymyrraeth ac adnoddau nag y disgwylir. Byddwn yn cymryd ymagwedd ymgysylltu, addysgol ac anogaeth i ddechrau er mwyn lliniaru'r risg hon.

Pwerau Statudol:

Mae'r Ddeddf yn rhoi pwerau gorfodi i'r Awdurdod Lleol

Papurau Cefndir:

Dim

Atodiadau:

Canllawiau Llywodraeth Cymru: [Deddf Diogelu'r Amgylchedd \(Cynhyrchion Plastig Untro\) \(Cymru\) 2023 \(llyw.cymru\)](#)

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:

Alun Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd

Swyddog Adrodd:

Anne-Louise Davies, Rheolwr Safonau Masnach a Thrwyddedu

Dyddiad:

16/11/2023

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

<u>Adroddiad i'r:</u>	Cabinet
<u>Dyddiad y Cyfarfod:</u>	5 Rhagfyr 2023
<u>Teitl:</u>	Gwaharddiad ar werthu a chyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro yng Nghymru yn dod yn gyfraith
<u>Pwrpas yr adroddiad:</u>	Rhoi adborth yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach ar 22 Tachwedd 2023

Cefndir:

Bu aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn ystyried adroddiad ar waharddiad ar werthu a chyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro yng Nghymru yn dod yn gyfraith.

Mae Deddf Diogelu'r Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru) 2023 ("y Ddeddf") yn cyflwyno Cam 1 o'r gwaharddiad ar fusnesau a sefydliadau yng Nghymru i werthu neu gyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro i ddefnyddwyr – a daeth i rym ar 30 Hydref 2023.

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn drosedd i fusnesau a sefydliadau gyflenwi'r cynhyrchion canlynol:

- Platiau plastig untro
- Cytleri plastig untro – fel cyllyll, ffyrac a llwyau
- Trowyr plastig untro ar gyfer diodydd
- Cwpanau wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren
- Cynwysyddion cludfwyd wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren
- Ffyn plastig ar gyfer balwnau
- Ffyn cotwm plastig untro
- Gwellt yfed plastig untro – ar wahân i bobl sydd eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol.

Bydd y gwaharddiad yn effeithio ar fanwerthwyr, gwerthwyr bwyd, siopau cludfwyd a'r diwydiant lletygarwch a bydd yn berthnasol i gyflenwadau dros y cownter ac ar-lein. Fodd bynnag, mae nifer o eithriadau, er enghraifft caniateir i fferyllfeydd barhau i ddarparu gwellt plastig mewn achosion lle mae unigolion eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol. Bydd eithriadau eraill yn gweld ffyn cotwm â choesau plastig yn dal i gael eu defnyddio mewn lleoliadau gofal iechyd a chaniateir cyflenwi llwyau plastig gyda meddyginiaethau hylifol er mwyn mesur dos.

Bydd gwaharddiadau Cam 2 yn dod i rym erbyn Ebrill 2026. Bydd hyn yn effeithio ar gyflenwad y cynhyrchion canlynol:

- Bagiau siopa plastig untro
- Caeadau polystyren ar gyfer diodydd a chynwysyddion bwyd
- Cynhyrchion wedi'u gwneud o fath o blastig a elwir yn blastig oco-so-ddiraddadwy

Rhagwelir, fel yn achos cyflwyno'r tâl am fagiau siopa untro rai blynyddoedd yn ôl, y bydd y gyfraith newydd yn ymwreiddio'n ddiraferth, gyda chydymffurfiaeth lawn yn cael ei chyflawni.

Argymhelliad:

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i dderbyn yr adroddiad er gwybodaeth yn unig.

Y Cynghorydd Caryl Roberts
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach